

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

29 Aralık / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

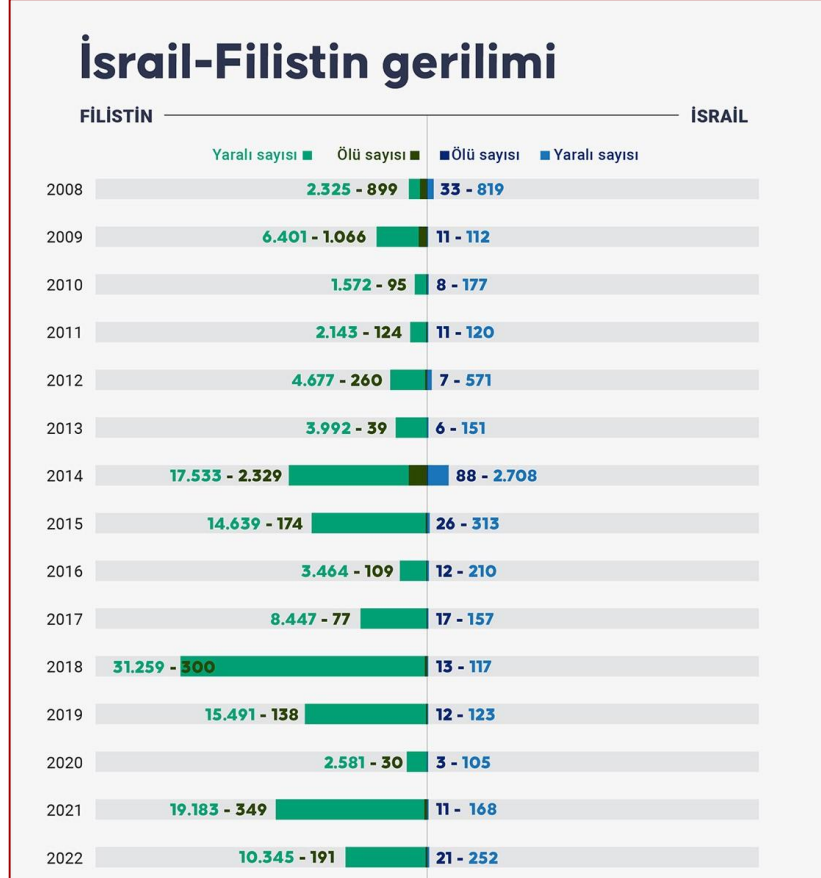

Trajik bir yılın ardından...

- ❑ Geçtiğimiz yılın son haftasındaki bültende 2023'ten öğrendiklerimizi, çarpıcı siyasi ve ekonomik gelişmelerle sıralamışız.
- ❑ 2022'nin bize öğrettiklerini ilk başta Şubat ayında Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan sıcak savaşa atıfta bulunarak, «Avrupa'da bile sıcak savaş olabildiği» başlığı ile ele almışız.
- ❑ Elbette ki bu başlığı atarken, 2023 yılında 7 Ekim'de başlayan süreçte Filistin'de 20 binin üzerinde masumun dünya devletlerinin gözü önünde ve ABD başta olmak üzere bazı Batılı devletlerin desteği altında katledileceğinden haberimiz yoktu...
- ❑ Dolayısıyla 2023'ün bize öğrettiği temel argüman aslında hiçbirimizin BM nezdinde ve insan hakları bildirgesine rağmen tam olarak «güvende» olmadığımızdır.
- ❑ İşte bu nedenledir ki memleketimize her zamankinden fazla bir biçimde sahip çıkıp, bazı konuların siyaset üstü olduğunu kabul etmemize ihtiyaç var....

2023'te İsrail istihbaratı benzeri görülmemiş şekilde itibar kaybetti

- ❑ 7 Ekim'de Hamas saldırısıyla başlayan duruma çoğumuz eyvahlar olsun demiştik. Çünkü sivillerin öldürülmesini hiçbir biçimde doğru bulmadığımız gibi bunun bedelinin fazlasıyla Filistin'deki çocuk ve kadınlar da dahil masum halka fatura edileceğinden emindik.
- ❑ Neden mi bu kadar emindik? Çünkü şimdiye kadar karşılıklı olarak İsrail ve Filistin olarak ölü ve yaralı sayıları rapor edilmişti ve ortaya çıkan tablo ise insanlık adına düşündürücüydü...
- ❑ Ekim ayındaki saldırı bugüne kadar benzeri görülmemiş ölçüde bir istihbarat zafiyeti yaratması açısından İsrail için yıkıcı oldu ve maalesef bu başarısızlığın faturasını yine masumlar canlarıyla ödüyor!

2023'te ABD ve kurumlarına olan güven zedelendi

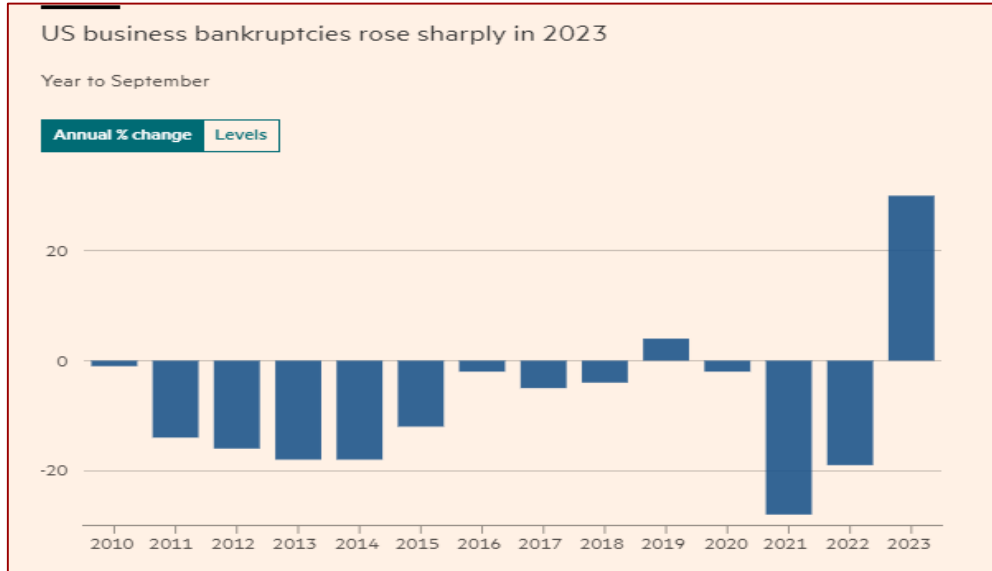
- ❑ 7 Ekimden bu yana rapor edilen Filistinli ölü sayısı yirmi bin ve bunun en az on katı kadar insanın gerek tıbbi gerekse de gıda ve hijyen şartları yokluğu nedeniyle yaşamını yitirme riski var.
- ❑ Abluka altındaki dünyanın nüfus yoğunluğu en yüksek olan bölgesi Gazze'den göçe zorlanmış, üstelik bu esnada güvenliği taahhüt altına alınmamış milyonlar bölgeyi terk etmeye zorlanmış durumda.
- ❑ Tüm bunlar olurken BM Güvenlik Konseyi'nde defalarca ABD başta olmak üzere İsrail destekçileri tarafından red edilen ateşkes ve Filistin'deki durum bu saldırıyla ortaya çıkmadı diyen BM Başkanı Guterres'e istifaya tepkileri oluştu.
- ❑ Bölge NYT'nin rapor ettiği ABD'den gönderilen geniş imha kapasitesine sahip bombalarla yüzlerce kez ateş altında bırakılmış durumda.
- ❑ İngiltere başta olmak üzere İspanya ve ABD gibi Batılı ülkelerde geniş halk kitleleri hatta Ortodoks Yahudilerinden belli bir kesim bu katliama dur derken, ABD ve Batının birkaç istisnası dışındaki genel siyasi tutumu tüm dünyada ABD ve avenesine olan güveni kesin olarak zedelemiş durumda.
- ❑ 2024'te bir an evvel bu acıya dur denilmesini diliyor, hayatın öğreteceklerinin sınırsızlığını bir kez daha acıyla yaşamış bulunuyoruz.

2023'te öğrenilmiş çaresizlik ve deprem gerçeği

- ❑ 6 Şubat depreminde Türkiye'de 50 binden fazla Suriye'de 10 bine yakın kişi yaşamını yitirdi.
- ❑ 6 Şubatta ülkemiz ve fay hattındaki bazı ülkelerde yaşanan yüzyılın felaketine öğrenilmiş çaresizlik dedik...
- ❑ Bu ifadede iki trajik gerçek var; ilki 1999'da yaşanan depremin ardından mevzuat değişmiş olmasına karşın, gerekli önlemlerin alınmaması,
- ❑ Diğeri ise kutuplaşmış bir halkın dahi ortak acı karşısında kenetlenemediği...
- ❑ Her ne kadar tek yürek olunması güzel bir şey olarak, görülüyor olsa da
- ❑ 21. yüzyılda hala önlenebilen bir felakete yaklaşımın sonradan üzülme olması son derece akıl dışı ve zararlı bir biçimde çaresizliğin öğrenildiğinin göstergesiydi.
- ❑ Tamamına yakını deprem bölgesinde olan ve özellikle yoğun nüfusa sahip büyükşehirlerin çarpık yapılaşmada öncül olduğu ülkemizde artık doğal afetlerin etkilerini önlemeye yönelik tedbirlerin alınması ve yerel seçimlere bu bakımdan siyaset üstü bakılması önemlidir.
- ❑ Belki de gelecek nesillere çaresizliğe ağlamayı değil, tedbiri kutlamayı öğretmenin zamanı gelmiş de geçiyordur...

2023'te küresel ekonomiyi merkez bankaları belirledi

- ❑ 15 ay süren agresif bir sıkılaştırma ve enflasyondaki kayda değer düşüşten sonra, küresel merkez bankaları faiz oranlarını arttırmayı bırakarak, 2024'te indirim olasılıklarını tartışmaya başladı. Fed, 2024 için üç kesinti sinyali verirken, ECB'den alınan sinyaller karışık.
- ❑ TCMB'nin de yılın ilk yarısından itibaren sıkı para politikasına geçişiyle yegane genişlemeci para politikası yürüten Japonya merkez bankasının başkanı değişerek Ueda Kazuo yeni başkan oldu. Bu bankanın da 2024 yılında aşırı gevşek para politikasını sıkılaştırmaya başlaması bekleniyor.
- ❑ Fed'in Aralık ayındaki son manevrasıyla sıkılaştırmadan erken bir dönüşü fiyatlaması noktasında hem Mart ayında yaşanan bankacılık krizi hem de şirket iflaslarının artış kaydetmesi geçerli nedenler arasında sayılabilir.

2023'te yapay zeka yükselmeye devam etti

- ❑ Open AI'nin Chat GPT'sinin başarısının ardından üretken yapay zeka çok popüler oldu .
- ❑ Neredeyse her şirket yapay zeka stratejisini aceleyle hayata geçirdi , ancak teknolojinin ilerleme hızı endişeleri artırdı ve Open AI'nin CEO'su Sam Altman'ın görevden alınmasına neden olan bir kurumsal çatışma da yarattı.
- ❑ Altman, şirket personelinin çoğunun, eğer geri getirilmezse istifa edeceklerini söylemesinin ardından hızla görevine iade edildi.
- ❑ Sosyal medya platformunun adını Twitter'dan X olarak değiştiren Elon Musk için yine olaylı bir yıldır . Daha sonra X'in şu anda 19 milyar dolar değerinde olduğunu, bunun ödediği 44 milyar dolardan çok daha az olduğunu açıkladı.
- ❑ Yapay zeka ve teknoloji ABD borsalarında da müthiş yedili olarak damgasını vurdu:

2023'te korkutan bir bankacılık kriziyle yüzleşildi

- ❑ ABD, 2007-09'un yankılarını taşıyan başka bir bankacılık kriziyle sarsıldı . Fed ve diğer düzenleyiciler, iki kredi veren kuruluş çöktüğünde Silikon Vadisi Bankası ve Signature Bank'taki mevduat sahiplerini korumak için devreye girdi. Milyarlarca dolar bankacılık hisselerinden silindi. Yatırımcılar tedirgin olmaya devam etti ve birkaç hafta sonra First Republic Bank da battı; bu, Amerika'daki en büyük ikinci banka iflasıydı.
- ❑ Avrupa da eski İsviçre bankasıyla bu kargaşadan nasibini aldı: Credit Suisse de battı. sonunda acil bir devralma işlemiyle UBS tarafından kurtarıldı ve 167 yıllık bağımsızlığa son verildi. Yeni varlıklarıyla desteklenen UBS, bu devralma sonucunda 3 aylık karını 29 milyar dolar olarak açıkladı ki rekor bir rakamdı.
- ❑ First Republic'in Mart ayında başarısız olan Silicon Valley Bank ve Signature Bank ile ortak noktası artan faiz oranlarına iyi uyum sağlamayan iş modeline sahip olmasıydı.
- ❑ Ancak SVB'nin sorunu ipotek tahvilleri ve Hazine tahvili stoklarıyla, First Republic'in ihraçları daha çok kredi portföyündeydi; burada zengin müşterilere ucuz ipotek sağlama modeli , oranlar hızla yükseldiğinde ipotek defterinde büyük kağıt kayıplarına neden oluyordu.
- ❑ Finansman tarafında ise müşteriler paralarını bankada tutmak için daha yüksek mevduat faizleri talep etmeye başladı. First Republic, SVB'nin ağırlıklı olarak teknoloji sektörünün hakim olduğu müşteri tabanından daha çeşitliydi. Banka birkaç yıldır zayıf kazançlarla karşı karşıyaydı ancak mevduatlarında bir düşüş yaşamamış olsaydı pekala hayatta kalabilirdi.

2023'te dünya siyaseti hareketliydi

- ❑ Gabon ve Nijer hükümetlerinin ordunun darbesiyle ele geçirilmesi sonrasında, 2020 yılından bu yana Batı ve Orta Afrika'da yaşanan darbelerin sayısı sekize yükseldi.
- ❑ Sudan'ın Darfur bölgesinde Arap milislerin etnik Afrikalı grupları katletmesiyle yeni bir soykırım ortaya çıktı.
- ❑ Pakistan, 2022'de başbakanlık görevinden alınan İmran Han'ın siyasi amaçlı olduğunu söylediği yolsuzluk suçlamaları nedeniyle hapse atılmasının ardından siyasi çalkantıya sürüklendi.
- ❑ Teröristler Peşaver'de bir camiyi hedef alarak 84 kişiyi öldüren başka bombalamalar da gerçekleştirdi. Yılın ilerleyen aylarında hükümet, saldırı dalgasından Afgan göçmenleri sorumlu tuttu ve onların ülkeden sınır dışı edilmelerini emretti.
- ❑ Mayıs ayında Kosova ile Sırbistan arasındaki gerilim tırmanarak, 90'lı yıllardaki savaşı hatırlattı.
- ❑ Fransa , Paris'te Kuzey Afrika kökenli bir gencin polis tarafından vurularak öldürülmesiyle 2005'ten bu yana en kötü ayaklanmaları yaşadı. Şiddet ülke geneline yayılırken arabalar yakıldı ve dükkanlar yağmalandı. Yılın başlarında hükümetin emeklilik reformlarına karşı yapılan yaygın protestolar da şiddete dönüştü.
- ❑ Arjantin'de aşırı sağcı Javier Milei'nin seçimleri alması sonucunda uygulanan ekonomi politikaları, binlerce kişi tarafından protesto ediliyor.

Borsa İstanbul'da tahminler şaşı!

- ❑ 2022 yılında hem lira hem de dolar bazında rekorlar kıran Borsa İstanbul'da , BİST 100 endeksi 2023 yılında oldukça volatil bir seyir izleyerek, son çeyrekte yaklaşık yüzde 12 kayıp verdi.
- ❑ Dördüncü çeyrekteki kan kaybının başlıca nedeni artan faizlerle sabit getirili TL enstrümanların alternatif oluşturması, borsada yıl içerisinde artan bireysel yatırımcının düşük düzeyli ve kredili işlemler gerçekleştirmiş olması sayılabilir.
- ❑ BİST 100 , 2023 yılının tamamında yüzde 32 düzeyinde lira bazında kazanç sağlarken, dolar bazındaki tüm yıl kaybı yüzde 16,5 düzeyinde gerçekleşti.
- ❑ Son sekiz haftada borsaya yabancı girişi olduğu görüldü. Ancak bu girişler daha çok BİST 30 ve BİST 50 endekslerindeki hisselerle giriş biçiminde okunurken, yerli bireysel yatırımcıların daha küçük çaptaki hisselerden çıkış yaptığı görüldü.
- ❑ 2024 yılında düşen CDS primıyla beraber bankalar ve gıda perakendeciliği, kentsel dönüşüm/deprem yapılanması nedeniyle çimento ve demir ile talep elastikiyeti düşük olan sektörlerdeki hisselerde temel analiz bazlı ayrışmanın olacağı tahmin edilmektedir.

2024, kur korumalı mevduata veda yılı mı?

- ❑ TCMB'nin 2023 yılının ilk yarısındaki sıkı para politikasıyla politika faizi yüzde 8,5'dan 42,5'a yükseltilirken, diğer taraftan da KKM başta olmak üzere mikro ihtiyati önlemlerde sıkılaşmaya gidildi.
- ❑ Aralık ayında KKM 'a ilişkin miktarsal sıkılaşma adımları yeterli gelmeyince bu defa TL mevduat faizlerinde artışın hızlanması için depo ihalelerine çıkıldı.
- ❑ Ayrıca TCMB, 2024 para politikası metnini yayımladı. Metinde parasal sıkılık ve miktarsal sıkılaşma mesajlarıyla birlikte, çerçevedeki sadeleşmenin devam edeceği belirtildi. Metinde bankanın rezerv biriktirmeye devam edeceği, bankalarla swap işlemlerinin süreceği, bununla birlikte swap miktarının kademeli olarak azaltılacağı ifade edildi.
- ❑ Kur korumalı mevduat ile ilgili önemli kararlar alındı: 1 Ocak 2024'ten itibaren TL dönüşümlü yeni KKM hesabı açılmayacak, mevcut TL dönüşümlü KKM hesapları ise vade sonunda yenilenmeyecek.
- ❑ Döviz dönüşümlü KKM'de ise yeni hesap açılışları ve vade sonunda yenileme devam edecek.
- ❑ Türkiye'de yıllar itibariyle dolarizasyon oranı hiçbir zaman yüzde 30'un altında gerçekleşmemiştir. Bu durumda bir kesim döviz mevduatı olanlar ki bu KKM içinde döviz dönüşümü olarak anılıyor; faiz yüzde 100'e de çıksa liraya dönmek istemeyebilir.
- ❑ İşte bu nedenledir ki KKM'e veda şu haliyle 2024'te son bulmayabilir.
- ❑ 22 Aralık haftası KKM bakiyesi 2,7 trilyon lira civarındadır. Buna karşılık toplam TL mevduat bakiyesi 8,8; yabancı para mevduatın TL'si karşılığı bakiyesi ise 5,9 trilyon lira civarındadır.

Haftadan kalanlar

- ❑ Sabiha Gökçen Havalimanı'nda ikinci pist, törenle açıldı.
- ❑ Asgari ücret, yüzde 49 zamlarla 17 bin lira oldu.
- ❑ Petrol, iki aydan uzun bir sürenin en büyük haftalık yükselişini kaydetmesinin ardından, Kızıldeniz'deki gemilere yönelik Husi saldırıları nedeniyle yatay seyretti.
- ❑ İngiltere'nin, önümüzdeki 15 yıl içinde Avrupa'nın en iyi performans gösteren büyük ekonomisi haline gelmesi bekleniyor.
- ❑ NATO'ya İsveç'in Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi, TBMM Dışişleri Komisyonunda kabul edildi.
- ❑ Apple'ın en yeni akıllı saat modellerinin ikisinin ABD'de satışı yasaklandı.
- ❑ Spor müsabakalarına dayalı müşterek bahis, at yarışları ile diğer şans oranlarından alınan vergiler yüzde 50 oranında düşürüldü.
- ❑ Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile Türk lirası mevduatları ve katılım hesaplarında stopaj indiriminin süresi 30 Nisan 2024'e kadar uzatıldı.
- ❑ Goldman Sachs ve Morgan Stanley'in de aralarında olduğu 10 finans kuruluşuna göre Çin'de konut sektörü daralmaya devam edecek.
- ❑ 1 Ocak 2024'ten itibaren TL dönüşümlü yeni KKM hesabı açılmayacak.
- ❑ Bankacılık sektörünün kârı yüzde 37,66 arttı
- ❑ Eski nesil kira kontratları, e-kontrat sisteminin gelmesiyle birlikte rafa kalkacak.
- ❑ TCMB 2024 yılı Para Politikası Raporu yayımlandı. Sıkı para politikası, sadeleşme, seçici kredi, rezerv biriktirme devam edecek. KKM'den TL'ye geçişe özel vurgu yapılırken, TL mevduatının payının yüzde 50'ye yükseltilmesi hedefi konuldu.
- ❑ İran, Türkiye'de Mossad'la işbirliği yaptıkları ve "sabotajcı" olmakla suçladığı, aralarında bir kadının da bulunduğu dört kişiyi idam ettiğini açıkladı.
- ❑ Dış ticaret açığı kasımda yüzde 32,6 azaldı
- ❑ SPK: Borsaya kote şirketler 31.12.2023 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemlerine ait yıllık finansal raporlarından başlamak üzere enflasyon muhasebesi uygulayacak.